

ZMIANY PRAWNE I WYZWANIA DLA DYREKTORA SZKOŁY W ROKU SZKOLNYM 2023/2024

Stan prawny na dzień 27 września 2023 r.

W artykule przedstawiam większość zmian wprowadzonych od stycznia do września 2023 r. w podstawowych aktach prawa oświatowego:

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe Dz.U. 2023 poz. 900 ze zm.

Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty Dz.U. 2022 poz. 2230 ze zm.

Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela Dz.U. 2023 poz. 984 ze zm.

Akty wykonawcze do ww. ustaw

Dodatkowo uwzględniłam zmiany w 7 innych ustawach, które mają wpływ na realizację zadań dyrektora szkoły.

Kolejno przedstawiam zagadnienia wiążące się z odpowiedzialnością dyrektora szkoły/placówki w zakresie:

1. zapewnienia bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę.
2. zapewnienia odpowiednich warunków organizacyjnych do realizacji zadań dydaktycznych i opiekuńczo-wychowawczych;
3. dbałości o dydaktyczny i wychowawczy poziom szkoły;
4. prowadzenia spraw kadrowych nauczycieli

ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA UCZNIOM W CZASIE ZAJĘĆ ORGANIZOWANYCH PRZEZ SZKOŁĘ.

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

USTAWA z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw Dz.U. 2023 poz. 1606 Data wejścia w życie: 2024-02-15

Ustawa zmieniająca KODEKS RODZINNY wprowadza m.in. obowiązek wprowadzenia STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH w każdej szkole i innych jednostkach prowadzących działalność oświatową, opiekuńczą, wychowawczą, resocjalizacyjną, religijną, artystyczną, medyczną, rekreacyjną, sportową lub związaną z rozwijaniem zainteresowań, do której uczęszczają albo w której przebywają lub mogą przebywać małoletni.

Czas na wdrożenie: 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy tj. do dnia 14 sierpnia 2024 r.
Wyzwania dla dyrektora:

- opracowanie zasad zapewniających bezpieczne relacje między dzieckiem a personelem, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich,
- modyfikacja procedur podejmowania interwencji, w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego,
- wyznaczenie osób odpowiedzialnych za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego oraz zawiadamiania sądu opiekuńczego,
- aktualizacja zasad udzielania wsparcia uczniom dotkniętym przemocą domową, okaleczających się, uzależnionym, nadużywającym środków psychoaktywnych, z ryzykiem zachowań samobójczych
- wzmocnienie kontroli pracowników przed dopuszczeniem do pracy z małoletnimi w zakresie spełniania przez nich warunków niekaralności za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności,

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 13 lipca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy Dz.U. z 2023 r. poz. 1367

Przedłużono na rok szkolny 2023/2024 możliwość modyfikowania programu wychowawczo-profilaktycznego przez dyrektora szkoły w porozumieniu z radą pedagogiczną i radą rodziców.

Wyzwanie dla dyrektora:

- Uwzględnienie koniecznych zmian w programie wychowawczo-profilaktycznym i uchwalenie go przez radę rodziców, w porozumieniu z radą pedagogiczną w terminie 30 dni od dnia rozpoczęcia roku szkolnego.

ZAPEWNIENIE ODPOWIEDNICH WARUNKÓW ORGANIZACYJNYCH DO REALIZACJI ZADAŃ DYDAKTYCZNYCH I OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

DODATKOWE LOKALIZACJE PROWADZENIA ZAJĘĆ

USTAWA z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw Dz.U. 2023 poz. 1672

W ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe po art. 188 dodaje się:

Art. 188a. 1. W celu zapewnienia odpowiednich warunków kształcenia, wychowania i opieki uczniom rozpoczynającym od roku szkolnego **2023/2024** kształcenie w liceum ogólnokształcącym, technikum lub branżowej szkole I stopnia, prowadzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego, mogą być tworzone dodatkowe lokalizacje prowadzenia zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, podporządkowane organizacyjnie odpowiednio liceum ogólnokształcącemu, technikum lub branżowej szkole I stopnia.

ZMIANY W FUNKCJONOWANIU MŁODZIEŻOWYCH OŚRODKÓW WYCHOWAWCZYCH

Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 30 marca 2023 r. w sprawie niektórych publicznych placówek systemu oświaty Dz.U. z 2023 r. poz. 651

Nowe regulacje dotyczące młodzieżowych ośrodków wychowawczych, które od 6 kwietnia 2023 r. są ośrodkami o charakterze resocjalizacyjno-rewalidacyjnym. Mają zapewniać wychowankom w szczególności kształcenie specjalne, dostosowane do ich potrzeb i możliwości psychofizycznych oraz wychowanie. Zrezygnowano z kryterium wieku w organizacji grup wychowawczych.

Zmiany dotyczą również warunków i trybu udzielania wychowankom MOW urlopów i przepustek, warunków pobytu nieletnich matek i ich dzieci w MOW oraz sposobu dokumentowania pobytu nieletnich matek i ich dzieci w MOW.

ORGANIZACJA NAUCZANIA W KLASACH ŁĄCZONYCH

Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 7 lipca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli Dz.U. 2023 poz. 1370

W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli wprowadza się następujące zmiany:

w § 13 ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„W szkole zorganizowanej w okręgowym ośrodku wychowawczym, zakładzie poprawczym lub schronisku dla nieletnich dopuszcza się organizację nauczania w klasach łączonych na wszystkich obowiązkowych zajęciach edukacyjnych, z zachowaniem zasady niełączania klas z różnych etapów edukacyjnych. Liczba uczniów w klasie łączonej nie może być wyższa niż liczba uczniów w oddziale szkolnym w danym rodzaju okręgowego ośrodka wychowawczego, zakładu poprawczego lub schroniska dla nieletnich określona w przepisach wydanych na podstawie art. 344 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. poz. 1700 oraz z 2023 r. poz. 289).”

KSZTAŁCENIE UCZNIÓW Z UKRAINY

Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 13 lipca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy Dz.U. z 2023 r. poz. 1367

W tym roku szkolnym nie będzie można zwiększyć liczebności oddziału o dzieci i uczniów z Ukrainy:

- przedszkola lub w oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej,
- w klasach I–III szkoły podstawowej,
- przedszkola integracyjnego, oddziale integracyjnym w przedszkolu ogólnodostępnym,
- przedszkola specjalnego, oddziale specjalnym w przedszkolu ogólnodostępnym,
- szkoły integracyjnej, oddziale integracyjnym w szkole ogólnodostępnej,
- szkoły specjalnej, oddziale specjalnym w szkole ogólnodostępnej.
- w klasach łączonych w szkole podstawowej specjalnej, szkole ponadpodstawowej specjalnej, w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym lub specjalnym ośrodku wychowawczym

Natomiast oddziały przedszkolne i szkolne, które zwiększyły liczebność o dzieci z Ukrainy w ubiegłych latach, mogą w ten sposób funkcjonować aż do ukończenia etapu edukacyjnego.

Przedłużono na rok szkolny 2023/2024 stosowanie niektórych rozwiązań z ubiegłego roku szkolnego:

- przyjęcie ucznia niepełnosprawnego wyłącznie na podstawie oświadczenia rodzica
- odrębny termin na składanie deklaracji przystąpienia do egzaminu ósmoklasisty, egzaminu maturalnego i egzaminu zawodowego w roku szkolnym 2023/2024 dla uczniów z Ukrainy
- zakres informacji zawartych w deklaracjach przystąpienia do egzaminu ósmoklasisty, egzaminu maturalnego i egzaminu zawodowego

- termin na przekazanie przez dyrektora szkoły do dyrektora OKE wykazu uczniów, którzy złożyli deklaracje przystąpienia do egzaminu ósmoklasisty, egzaminu maturalnego i egzaminu zawodowego w dodatkowym terminie
- egzamin ósmoklasisty z języka obcego nowożytnego dla uczniów z Ukrainy
- dodatkowe zajęcia w oddziałach przygotowawczych w kształceniu branżowym
- rezygnacja z klasyfikacji ucznia z Ukrainy uczęszczającego do oddziału przygotowawczego
- możliwość ukończenia szkoły podstawowej, jeżeli uczeń uzyska pozytywne roczne oceny klasyfikacyjne z obowiązkowych zajęć edukacyjnych realizowanych w klasie VIII oraz przystąpi do egzaminu ósmoklasisty;

DODATKOWE ZAJĘCIA Z JĘZYKA POLSKIEGO

Osoby niebędące obywatelami polskimi, podlegające obowiązkowi szkolnemu lub obowiązkowi nauki, które nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki, mają prawo do dodatkowej, bezpłatnej nauki języka polskiego nie dłużej niż przez okres 24 miesiące. Dodatkową naukę języka polskiego dla tych osób organizuje organ prowadzący szkołę. (art. 165 i 166 ustawy Prawo oświatowe).

Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z 13 lipca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy Dz.U. z 2023 r. poz. 1367

„W latach szkolnych 2021/2022-2023/2024 dodatkowe zajęcia lekcyjne z języka polskiego dla uczniów będących obywatelami Ukrainy, są prowadzone indywidualnie lub w grupach liczących nie więcej niż 15 uczniów, w wymiarze pozwalającym na opanowanie języka polskiego w stopniu umożliwiającym udział w obowiązkowych zajęciach edukacyjnych, nie niższym niż 6 godzin lekcyjnych tygodniowo.”

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 23 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw Dz.U. z 2020 r., poz. 1283 t.j. ze zm.

Dla uczniów przybywających z innych krajów niż Ukraina (uczniów z zagranicy – zarówno obywateli polskich, jak i obcokrajowców) „dodatkowe zajęcia lekcyjne z języka polskiego są prowadzone indywidualnie lub w grupach w wymiarze pozwalającym na opanowanie języka polskiego w stopniu umożliwiającym udział w obowiązkowych zajęciach edukacyjnych, nie niższym niż 2 godziny lekcyjne tygodniowo”§17.

Wyzwania dla dyrektora:

- Ustalenie tygodniowego rozkładu oraz wymiaru godzin dodatkowych zajęć lekcyjnych z języka polskiego w porozumieniu z organem prowadzącym szkołę.
- Zorganizowanie tych zajęć lekcyjnych w szkole oraz ustalenie obowiązków nauczycieli związanych z ich prowadzeniem.

UCZNIOWIE Z ORZECZENIEM BĘDĄ MOGLI KSZTAŁCIĆ SIĘ DŁUŻEJ

Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 sierpnia 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół Dz.U. 2023 poz. 1633

W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół w § 5 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) w szkole ponadpodstawowej:

- a) **o dwa lata** – w przypadku gdy uczniom tym nie przedłużono okresu nauki w szkole podstawowej na I lub II etapie edukacyjnym,
- b) **o jeden rok** – w przypadku gdy uczniom tym przedłużono okres nauki w szkole podstawowej na I lub II etapie edukacyjnym.”

LAPTOPY DLA UCZNIÓW KLAS IV, BONY DLA NAUCZYCIELI

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o wsparciu rozwoju kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli Dz.U.2023.1369

Rozporządzenie Ministra Cyfryzacji z dnia 3 sierpnia 2023 r. w sprawie określenia wzoru umowy przekazania komputerów przenośnych typu laptop organowi prowadzącemu szkołę Dz.U. 2023 poz. 1534

Art. 2. 1. W celu wspierania rozwoju kompetencji cyfrowych:

- 1) uczniom klasy IV publicznej i niepublicznej szkoły podstawowej oraz uczniom publicznej i niepublicznej szkoły artystycznej realizującej kształcenie ogólne, klasy odpowiadającej klasie IV szkoły podstawowej,
- 2) nauczycielom, wychowawcom i innym pracownikom pedagogicznym pozostającym w stosunku pracy na dzień 30 września 2023 r. w publicznych i niepublicznych szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz w publicznych szkołach artystycznych, a także w niepublicznych szkołach artystycznych posiadających uprawnienia publicznej szkoły artystycznej – przysługuje wsparcie sfinansowane ze środków publicznych.

ŚWIADECTWA, DYPLOMY PAŃSTWOWE I INNE DRUKI

Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 7 czerwca 2023 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków Dz. U. 2023 poz. 1120

W stosunku do dotychczasowego rozporządzenia najważniejsze zmiany dotyczą wzorów świadectw szkolnych promocyjnych, świadectw ukończenia szkoły oraz arkuszy ocen dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych, w których nie ma już nazw przedmiotów. Przy wpisywaniu nazw przedmiotów w ww. dokumentach szkoły muszą uwzględnić kolejność przedmiotów przyjętą w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół dla danego typu szkoły. Zmiana wzorów świadectw szkolnych promocyjnych, świadectw ukończenia szkoły oraz arkuszy ocen dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych zostały opracowane bez wyszczególnionych nazw przedmiotów (obowiązkowych zajęć edukacyjnych).

Wyzwania dla dyrektora:

- Zamówienie odpowiednich druków szkolnych

- Wykorzystanie blankietów i druków świadectw szkolnych promocyjnych szkoły podstawowej i szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy według wzorów określonych w przepisach dotychczasowych, do czasu wyczerpania zapasów.

NOWE LEGITYMACJE UCZNIOWSKIE

Ustawa z dnia 26 maja 2023 r. o aplikacji mObywatel Dz. U. 2023 poz. 1234

Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 7 czerwca 2023 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków Dz.U. 2023 poz. 1120

Od r.sz.2023/24 wszyscy uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych, oprócz tradycyjnych legitymacji w postaci papierowej lub plastikowej karty, **będą mogli pobrać mLegitymację szkolną**. Legitymacja ta nie będzie – tak jak dotychczas – wydawana na wniosek pełnoletniego ucznia lub rodziców niepełnoletniego ucznia. Szkoły są zobowiązane do wydawania uczniom legitymacji szkolnej, także w postaci dokumentu mobilnego.

Uczniom, którzy rozpoczną naukę od 1 września 2023 r., można wydać papierowe legitymacje szkolne. Ta wersja legitymacji może być wydawana **do 12 lipca 2024 r.** (§ 74 ust. 2 ww. rozporządzenia).

Wyzwania dla dyrektora:

- zgłosić swoją placówkę do programu mLegitymacja szkolna
- zadbać o możliwość wydawania nowych legitymacji uczniowskich od 13 lipca 2024 r.

SZKOŁY NIEPUBLICZNE ZE WZMOCNIONYM NADZOREM KURATORA OŚWIATY

Ustawa z 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw Dz.U. 2023 poz. 1672

art. 180 ust. 2 ustawy Prawo oświatowe otrzymuje brzmienie:

„2. Jeżeli niepubliczna szkoła lub placówka lub organ prowadzący tę szkołę lub placówkę prowadzą działalność z naruszeniem przepisów niniejszej ustawy, ustawy o systemie oświaty, wydanych na ich podstawie rozporządzeń lub statutu lub nie wypełniają zobowiązań, o których mowa w art. 168 ust. 4 pkt 6, lub nie spełniają warunków funkcjonowania szkoły określonych zgodnie z art. 178 ust. 4, (...) organ sprawujący nadzór pedagogiczny poleca usunięcie uchybień, wskazując, w zależności od oceny zakresu i stopnia stwierdzonych uchybień, termin ich usunięcia, nie dłuższy niż **30 dni** od dnia przekazania polecenia.”

Wyzwania dla dyrektora:

- umożliwienie wykonania czynności z zakresu nadzoru pedagogicznego organowi nadzoru niezwłoczne, nie później niż w ciągu 7 dni od dnia otrzymania polecenia.

ZAKAZ SPRZEDAŻY ENERGETYKÓW W SZKOLE

Ustawa z dnia 17 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw Dz.U. 2023 poz. 1718

Art. 12m. 1. Zabrania się sprzedaży napojów z dodatkiem kofeiny lub tauryny:

- 1) osobom poniżej 18. roku życia;

- 2) na terenie jednostek systemu oświaty, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe
- 3) w automatach.

Wyzwania dla dyrektora:

- kontrola oferty w sklepikach szkolnych i automatach z napojami

DBAŁOŚĆ O DYDAKTYCZNY I WYCHOWAWCZY POZIOM SZKOŁY

ZMIANY W PODSTAWIE PROGRAMOWEJ

Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia **6 lutego 2023 r.** zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej **Dz.U. 2023 poz. 312**

Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia **28 sierpnia 2023 r.** zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (...) **Dz.U. z 2023 r. poz. 1759**

Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia **6 lutego 2023 r.** zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia **Dz.U. 2023 poz. 314**

Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia **28 sierpnia 2023 r.** zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia **Dz.U. 2023 poz. 1755**

TECHNIKA W SZKOLE PODSTAWOWEJ- Zmieniona podstawa programowa przedmiotu technika obowiązuje od roku szkolnego **2023/2024** w klasie IV szkoły podstawowej, w kolejnych latach – sukcesywnie w klasie V i klasie VI. Zmiana polega w szczególności na uzupełnieniu i znacznym poszerzeniu treści nauczania z zakresu wychowania komunikacyjnego.

WYCHOWANIE FIZYCZNE – nowością są testy sprawnościowe na lekcjach wychowania fizycznego, które mają być przeprowadzane od marca do kwietnia 2024 r. Będą one dotyczyły uczniów:

- klas IV-VIII szkoły podstawowej,
- liceum ogólnokształcącego, technikum i szkół branżowych.

Pomiary sprawności fizycznej nie mogą być kryterium oceny z przedmiotu wychowanie fizyczne, lecz powinny być wykorzystywane do wskazania mocnych i słabych stron sprawności fizycznej ucznia w celu planowania dalszego jej rozwoju.

JĘZYK ŁACIŃSKI W SZKOLE PODSTAWOWEJ I LICEUM- Od roku szkolnego **2023/2024** uczniowie klasy VII szkoły podstawowej oraz klasy I liceum ogólnokształcącego i technikum będą mogli wybrać (jeżeli szkoła będzie miała taką ofertę) język łaciński, zamiast drugiego języka obcego nowożytnego.

JĘZYK POLSKI DLA LICEUM I TECHNIKUM - Uzupełnienie podstawy programowej języka polskiego dla liceum ogólnokształcącego i technikum o zalecane gry o walorach edukacyjnych. W wykazach lektur pojawiły się gry:

- „This War of Mine” (11BitStudios),
 - „Gra Szyfrów” (Instytut Pamięci Narodowej).
- Gry te są dostępne bezpłatnie m.in. za pośrednictwem prowadzonej przez Ministra Edukacji i Nauki Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej www.zpe.gov.pl.

BIZNES I ZARZĄDZANIE W SZKOŁACH PONADPODSTAWOWYCH- zastąpi sukcesywnie, począwszy od roku szkolnego 2023/2024 w szkołach ponadpodstawowych przedmiot podstawy przedsiębiorczości (w wymiarze 2 godzin tygodniowo w cyklu kształcenia).

Wyzwania dla dyrektora:

- Monitorowanie w ramach nadzoru pedagogicznego wdrożenia nowych elementów podstaw programowych przez nauczycieli
- Wsparcie nauczycieli nowych przedmiotów nauczania w organizacji i doskonaleniu warsztatu metodycznego. .

„SPORTOWE TALENTY”

USTAWA z dnia 17 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw Dz. U. 2023 poz. 1718

Art. 4. W ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe w art. 28 po ust. 2 dodaje się ust. 2a–2d w brzmieniu:

„2a. W ramach obowiązkowego wymiaru zajęć wychowania fizycznego dla uczniów klas IV–VIII szkół podstawowych, szkół ponadpodstawowych (...) i szkół artystycznych realizujących kształcenie ogólne (...) nauczyciel wychowania fizycznego przeprowadza, raz w ciągu roku szkolnego w każdej klasie, testy sprawnościowe określone w przepisach wydanych na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 1.

2b. Uczniowie klas IV–VIII szkół podstawowych, szkół ponadpodstawowych(...) i szkół artystycznych (...) albo rodzice niepełnoletnich uczniów przekazują szkole raz w ciągu roku szkolnego dane obejmujące masę ciała i wzrost ucznia. Dane przekazuje się w postaci elektronicznej, chyba że szkoła określi inny sposób ich przekazywania.

2c. Szkoła wprowadza do ewidencji „Sportowe Talenty”, o której mowa w art. 36a ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie dane obejmujące:

- 1) wyniki z testów sprawnościowych oraz datę przeprowadzenia testów sprawnościowych – corocznie niezwłocznie po przeprowadzeniu tych testów;
- 2) masę ciała i wzrost ucznia – corocznie niezwłocznie po przeprowadzeniu testów sprawnościowych i uzyskaniu tych danych od uczniów albo rodziców niepełnoletniego ucznia.

Wyzwania dla dyrektora:

- Wyznaczyć osoby odpowiedzialne za przekazanie odpowiednich informacji do ewidencji „Sportowe Talenty”.

MOŻLIWE ZWOLNIENIE Z NAUKI JĘZYKA ŁACIŃSKIEGO ORAZ Z PODSTAW PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 sierpnia 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych Dz.U. 2023 poz. 1710

Wyzwania dla dyrektora:

Dyrektor szkoły zwalnia ucznia z uszkodzeniem słuchu, z głęboką dysleksją rozwojową, z afazją, z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, z nauki drugiego języka obcego nowożytnego albo języka łacińskiego do końca danego etapu edukacyjnego na wniosek rodziców albo pełnoletniego ucznia oraz na podstawie:

- 1) opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, albo
 - 2) orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego
- z których wynika potrzeba zwolnienia z nauki tego języka.

- W roku szkolnym **2023/2024 i 2024/2025** dyrektor szkoły policealnej zwalnia słuchacza, który rozpoczął kształcenie w semestrze I klasy I szkoły policealnej przed dniem 1 września 2023 r., z obowiązku realizacji zajęć edukacyjnych podstawy przedsiębiorczości, jeżeli przedłoży on świadectwo ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub ponadgimnazjalnej potwierdzające zrealizowanie tych zajęć.

NAUCZANIE INDYWIDUALNE - NADAL MOŻLIWE ZDALNIE

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe Dz.U.2023.0.900 t.j.

Wyzwania dla dyrektora:

Art. 127 ust. 16a Dyrektor szkoły, na wniosek rodziców ucznia, a w przypadku uczniów pełnoletnich – tych uczniów, i w porozumieniu z organem prowadzącym, umożliwia uczniowi, który posiada orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania, realizację zajęć indywidualnego nauczania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, w indywidualnym kontakcie z nauczycielem lub nauczycielami, uwzględniając zalecenia zawarte w orzeczeniu o potrzebie indywidualnego nauczania.

SPRAWY KADROWE NAUCZYCIELI

AWANS ZAWODOWY NAUCZYCIELA

Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw Dz.U. 2022 poz. 1730

Do dnia 31 sierpnia 2027 r. obowiązują dwie ścieżki awansu zawodowego nauczyciela:

- **Po „staremu”** Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 lipca 2018 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli Dz.U. 2020 poz. 2200 t.j

Nauczyciele, którzy do dnia 31 sierpnia 2022 r. uzyskali stopień nauczyciela kontraktowego, lecz do tego dnia nie uzyskali stopnia nauczyciela mianowanego lub rozpoczęli staż na stopień nauczyciela dyplomowanego, lecz do tego dnia nie uzyskali stopnia nauczyciela dyplomowanego, wyższe stopnie awansu uzyskują według przepisów dotychczasowych:

Po „nowemu” Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia **6 września 2022 r.**
w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli Dz. U. poz. 1914

Wyzwania dla dyrektora:

- Podejmowanie decyzji według jakich przepisów nauczyciel realizuje awans zawodowy
- Przydzielenie mentorów nauczycielom nieposiadającym stopnia awansu zawodowego, którzy rozpoczęli przygotowanie do zawodu lub opiekunów stażu nauczycielom kontynuującym staż.
- Według nowej procedury w drugim roku odbywania przygotowania do zawodu nauczyciela, przed dokonaniem oceny pracy, nauczyciel jest obowiązany przeprowadzić zajęcia, w wymiarze co najmniej 1 godziny.
- Dyrektor szkoły decyduje o liczbie godzin przeprowadzanych zajęć oraz zaproszeniu osoby spoza szkoły na obserwację: doradcy metodycznego albo nauczyciela-konsultanta, albo przedstawiciela organu sprawującego nadzór pedagogiczny, albo nauczyciela dyplomowanego, który naucza tego samego przedmiotu lub prowadzi ten sam rodzaj zajęć, zatrudnionego w tej samej lub innej szkole.
- Przyjęcie sprawozdania i dokonanie oceny dorobku nauczycielom kończącym staż według dotychczasowej procedury.

Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw Dz.U. 2023 poz. 1672

art. 9a ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„Nauczyciel nieposiadający stopnia awansu zawodowego, zwany dalej „nauczycielem początkującym”, zatrudniony w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć zgodnie z wymaganymi kwalifikacjami oraz nauczyciel zatrudniony w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć na podstawie art. 10 ust. 3 odbywają przygotowanie do zawodu nauczyciela w wymiarze, o którym mowa w art. 9ca ust. 1, 2 albo 4.” (szczególne przypadki uzasadnione potrzebami szkoły z osobą, legitymującą się wymaganym poziomem wykształcenia, lecz nieposiadającą przygotowania pedagogicznego, może być nawiązany stosunek pracy, o ile osoba ta zobowiąże się do uzyskania przygotowania pedagogicznego w trakcie pierwszego roku pracy w szkole.

w art. 10 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„Nauczyciele, o których mowa w ust. 1, którzy w dniu 1 września 2022 r. posiadali co najmniej dziesięcioletni okres pracy w szkole i którzy nie rozpoczęli stażu na stopień nauczyciela mianowanego przed dniem 1 września 2022 r., mogą ubiegać się o uzyskanie stopnia nauczyciela mianowanego po odbyciu stażu trwającego 9 miesięcy.”

OCENA PRACY NAUCZYCIELA

w art. 6a ust. 1de otrzymuje brzmienie:

„Oceny pracy nauczyciela, o którym mowa w ust. 1dd*, dokonuje się za okres ostatnich 3 lat pracy przed dokonaniem tej oceny, z tym że do okresu tego nie wlicza się okresów usprawiedliwionej nieobecności nauczyciela w pracy, trwających dłużej niż 3 miesiące.

Jeżeli w tym okresie nauczyciel przed podjęciem pracy w szkole był nauczycielem, o którym mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1b i 1c oraz art. 9ca ust. 10, oceny pracy nauczyciela, o którym mowa w ust. 1dd, dokonuje się za okres pracy w szkole, jednak nie krótszy niż 9 miesięcy.”

Art. 16. W ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw wprowadza się następujące zmiany:

w art. 8 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„W przypadku gdy nauczyciel mianowany zmienił przed dniem 1 września 2022 r. miejsce zatrudnienia w okresie 3 lat przed dokonaniem oceny, o której mowa w art. 6a ust. 1dd ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, ocena pracy tego nauczyciela może być dokonana za okres krótszy niż 3 lata pracy przed dokonaniem tej oceny, jednak nie krótszy niż 9 miesięcy.

W ocenie tej nie uwzględnia się oceny pracy z poprzedniego miejsca zatrudnienia, w którym nauczyciel zakończył pracę przed dniem 1 września 2022 r., chyba że nauczyciel wystąpił do dyrektora szkoły z wnioskiem o uwzględnienie tej oceny.”

GODZINY PONADWYMIAROWE POWYŻEJ LIMITU

Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw Dz.U. 2023 poz. 1672

po **art. 93a** dodaje się art. 93b w brzmieniu:

Art. 93b. W roku szkolnym 2023/2024 w szkole ponadpodstawowej, o której mowa w art. 18 ust. 1 pkt 2 lit. a–c ustawy – Prawo oświatowe, nauczycielowi mogą być przydzielone, za jego zgodą, godziny ponadwymiarowe w wymiarze wyższym niż określony w art. 35 ust. 1.*

GODZINY PONADWYMIAROWE POWYŻEJ LIMITU W ZWIĄZKU Z KSZTAŁCENIEM UCZNIÓW Z UKRAINY

Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa Dz.U. 2023 poz. 103 ze zm.

Art. 56. W latach szkolnych 2021/2022-**2023/2024** w szkole, w której utworzono dodatkowy oddział w celu zapewnienia kształcenia, wychowania i opieki dzieciom i uczniom będącym obywatelami Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie niniejszej ustawy albo którzy przebywają legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, (...) nauczycielowi mogą być przydzielone, za jego zgodą, godziny ponadwymiarowe w wymiarze wyższym niż określony w art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela.

Art. 56a. Do dnia 31 sierpnia 2024 r. godziny ponadwymiarowe w wymiarze wyższym niż określony w art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela mogą być przydzielone nauczycielowi języka polskiego, za jego zgodą, także w szkole, w której nie utworzono dodatkowego oddziału w celu zapewnienia kształcenia, wychowania i opieki dzieciom i uczniom będącym obywatelami Ukrainy (...).

Art. 56 i art. 56a zmienione przez art. 12 pkt 14 ustawy z dnia 14 kwietnia 2023 r. (Dz.U.2023.1088) zmieniającej nin. ustawę z dniem 27 czerwca 2023 r.

WYMIAR DOSTĘPNOŚCI NAUCZYCIELA W SZKOLE

Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw Dz.U. 2023 poz. 1672

w art. 42 po ust. 2f dodaje się ust. 2g w brzmieniu:

„W przypadku nauczyciela, który w ramach stosunku pracy prowadzi:

- 1) zajęcia dydaktyczne, wychowawcze lub opiekuńcze bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz w wymiarze niższym niż 6 godzin tygodniowo lub
- 2) wyłącznie zajęcia w formach pozaszkolnych lub zajęcia w szkole dla dorosłych, branżowej szkole II stopnia lub szkole policealnej, bez względu na wymiar zatrudnienia

Wyzwania dla dyrektora:

– ustalenie wymiaru dostępności nauczyciela w szkole odpowiednio do potrzeb, z tym że wymiar ten nie może być wyższy od wymiaru określonego w ust. 2f, a dostępność nauczyciela w szkole oraz inne zajęcia i czynności realizowane przez niego w ramach stosunku pracy nie mogą przekroczyć maksymalnego tygodniowego wymiaru czasu pracy obowiązującego tego nauczyciela.”

WCZEŚNIEJSZE PRZEJŚCIE NA EMERYTURĘ

po art. 88 dodaje się art. 88a w brzmieniu:

Art. 88a. 1. Nauczyciele, po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy, mogą przejść na emeryturę w wieku niższym niż określony w art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) rozpoczęli przed dniem 1 stycznia 1999 r. faktyczne wykonywanie pracy na stanowisku nauczyciela, wychowawcy lub innego pracownika pedagogicznego, o których mowa w art. 1, w brzmieniu obowiązującym w dniu rozpoczęcia pracy na tym stanowisku,
- 2) mają okres składkowy, o którym mowa w art. 6 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 30 lat, w tym co najmniej 20 lat faktycznego wykonywania pracy na stanowisku nauczyciela, wychowawcy lub innego pracownika pedagogicznego, o których mowa w art. 1, w brzmieniu obowiązującym w okresie faktycznego wykonywania pracy na tych stanowiskach, z wyjątkiem nauczyciela szkoły za granicą, w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć,
- 3) nie przysługuje im prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek na podstawie art. 88 ust. 2a – a wysokość emerytury obliczonej zgodnie z ust. 5–8 nie jest niższa niż kwota, o której mowa w art. 85 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

EMERYTURY POMOSTOWE

Nowelizacja ustawy jest istotna dla nauczycieli zatrudnionych w: *młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, ośrodkach szkolno-wychowawczych, okręgowych ośrodkach wychowawczych, schroniskach dla nieletnich, zakładach poprawczych*. Nauczyciele ci jako jedyni mogą skorzystać z emerytury pomostowej.

z przepisów usunięto wymóg pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze przed 1 stycznia 1999 r.

NOWE ZASADY NALICZANIA ODPISU NA ZFŚS DLA NAUCZYCIELI – EMERYTÓW

W nowelizacji Karty Nauczyciela przewidziano nowe zasady naliczania odpisu na ZFŚS dla byłych nauczycieli – emerytów, rencistów lub pobierających świadczenie kompensacyjne.

Nowe zasady naliczania odpisu obowiązować będą od **1 stycznia 2024 r.**

NAGRODA SPECJALNA

USTAWA z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2023 oraz niektórych innych ustaw Dz.U. 2023 poz. 1586

Art. 2. W ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela dodaje się art. 92a–92h w brzmieniu:

Art. 92a. 1. W roku 2023 nauczycielowi pozostającemu w dniu 20 września 2023 r. w stosunku pracy w szkole przyznaje się nagrodę specjalną z okazji 250. rocznicy utworzenia Komisji Edukacji Narodowej w wysokości 1125 zł.

2. Nagroda, o której mowa w ust. 1, nie przysługuje nauczycielowi, który w okresie od dnia 1 września 2023 r. do dnia 20 września 2023 r. przebywa nieprzerwanie na urlopie bezpłatnym.

3. Nagroda, o której mowa w ust. 1, jest wypłacana w terminie do dnia 14 października 2023 r.

ZMIANY W KODEKSIE PRACY

Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw Dz.U. 2023 poz. 641

Nauczyciele zatrudnieni na podstawie Karty Nauczyciela będą mogli:

- korzystać z nowych uprawnień rodzicielskich wprowadzonych do Kodeksu pracy, jednakże na zasadach częściowo odrębnie uregulowanych
- nauczyciel ma prawo do zwolnienia od pracy z powodu działania siły wyższej
- nauczyciel ma prawo do urlopu opiekuńczego,
- nauczyciel, który nie ma już prawa do urlopu wychowawczego a opiekuje się dzieckiem w wieku do lat 8 będzie mógł złożyć wniosek o obniżenie wymiaru czasu pracy; nie wpłynie to na podstawę prawną zatrudnienia poprzez mianowanie;
- nauczyciele nie mogą jednak zawnieć o elastyczną organizację pracy.

Małgorzata Górka
Nauczycielka konsultantka MSCDN Wydział w Warszawie,
Koordynatorka Międzywydziałowego Zespołu Zarządzania Oświatą